

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Nauda/naudas Prasījumi](#) > [Aktīvu Aizsardzība, Kamēr Tiek Izskatīta Prasība ES Valstīs](#) Estonia

Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs

Saturu nodrošina

European Judicial Network
(in civil and commercial matters)

 Igaunija

1 Kādi ir dažādie pasākumu veidi?

Prasības nodrošināšanas līdzekļi ir:

- 1) ķīlas uzlikšana atbildētājam piederošam nekustamam īpašumam, kuģim vai lidaparātam;
- 2) atbildētāja vai citas personas valdījumā esošas atbildētāja mantas izņemšana un ieraksta par liegumu izdarīšana zemesgrāmatā, ar ko tiek nostiprināts atsavināšanas liegums, vai ieraksta izdarīšana citā īpašuma reģistrā, ar ko tiek nostiprināts atsavināšanas liegums;
- 3) aizliegums atbildētājam veikt noteiktus darījumus vai darbības, tostarp piemērojot ierobežojošu liegumu;
- 4) aizliegums citām personām nodot īpašumu atbildētājam vai veikt citus pienākumus attiecībā uz atbildētāju, kas varētu ietvert arī pienākumu nodot īpašumu tiesu izpildītājam vai iemaksāt naudu šim nolūkam paredzētā bankas kontā;
- 5) pienākuma noteikšana atbildētājam nodot priekšmetu tiesu izpildītājam glabāšanā;
- 6) izpildes procesa apturēšana, atļauja turpināt izpildes procesu tikai ar nodrošinājumu vai izpildes darbības atcelšana, ja izpildes instruments ir apstrīdēts ar iesniegtu prasību, vai ja trešā puse ir iesniegusi prasību par īpašuma atbrīvošanu no izņemšanas vai par obligātu izpildi, kas atzīstama par nepieņemamu cita iemesla dēļ;
- 7) aizliegums atbildētājam pamest dzīvesvietu, atbildētāja aizturēšana un atbildētāja paturēšana apcietinājumā;
- 8) pienākuma noteikšana atbildētājam un īpaši apdrošinātājam veikt maksājumus tādā minimālajā apmērā, kas, visticamāk, būs jāmaksā procesa gaitā attiecībā uz kriminālajiem postījumiem vai apdrošināšanas līgumu;
- 9) pienākuma noteikšana atbildētājam izbeigt negodīga standarta noteikuma piemērošanu vai pienākums personai, kas iesaka noteikumu piemērot, izbeigt vai atsaukt ieteikumu par noteikumu ar prasību par negodīga standarta noteikuma piemērošanas ieteikuma izbeigšanu vai prasību par to, lai persona, kas noteikumu piemēro, izbeidz un atsauc noteikuma ieteikumu;
- 10) citi pasākumi, kurus tiesa uzskata par nepieciešamiem.

Lai nodrošinātu prasību par autortiesību vai blakustiesību, vai industriālā īpašuma tiesību pārkāpumu, tiesa cita starpā var izņemt preces gadījumos, kad pastāv aizdomas, ka varētu būt pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības, vai uzlikt pienākumu nodot šādas preces, lai novērstu to nonākšanu tirgū vai izplatīšanu. Ja tiek pieprasīta atbildētāja bankas konta iesaldēšana vai citu līdzekļu izņemšana, lai nodrošinātu prasību par autortiesību vai blakustiesību, vai industriālā īpašuma tiesību pārkāpumu komerciālā nolūkā, tiesa var uzlikt pienākumu nodot bankas, finanšu vai komerciālus dokumentus vai ļaut, lai tie tiktu pārbaudīti.

Lai nodrošinātu prasību par komercnoslēpumu nelikumīgu iegūšanu, izmantošanu vai izpaušanu, tiesa cita starpā varizņemt preces gadījumos, kad pastāv aizdomas, ka preču dizains, īpašības, darbība, ražošana vai tirgvedība gūst nozīmīgu labumu no nelikumīgi iegūtiem, izmantotiem vai izpaustiem komercnoslēpumiem, vai uzlikt pienākumu nodot šādas preces, lai neļautu tās laist tirgū vai izplatīt.

Laulības lietās, uzturlīdzekļu lietās, kā arī citās ģimenes lietās tiesa procesa laikā var regulēt arī šādus aspektus:

- 1) vecāku tiesības attiecībā uz kopīgu bērnu;
- 2) vecāka saskarsmes tiesības ar bērnu;
- 3) atteikšanos no bērna par labu otram vecākam;
- 4) atbilstību tiesību aktos noteiktajām uzturlīdzekļu saistībām un cita starpā pienākuma noteikšanu atbildētājam nodrošināt finansiālu atbalstu vai nodrošinājumu procesa laikā;
- 5) laulāto kopīgās māsaimniecības priekšmetu izmantošanu un laulāto kopīgā mājokļa izmantošanu;
- 6) atteikšanos no jebkādiem priekšmetiem, kas paredzēti laulātā vai bērna personiskai lietošanai, vai to lietošanu;
- 7) citus jautājumus, kas attiecas uz laulības vai ģimenes lietām, kuri apstākļu dēļ ir ātri jāizskata.

2 Kādi ir nosacījumi rīkojuma izdošanai par šiem pasākumiem?

2.1 Procesuālā kārtība.

Tiesa pieņem nolēmumu par pieteikumu nodrošināt prasību ne vēlāk kā nākamajā darba dienā pēc pieteikuma iesniegšanas. Tiesa var pieņemt lēmumu par prasības nodrošināšanas pieteikumu vēlāk, ja tā pirms tam vēlas uz klausīt atbildētāju.

Atbildētājs un citi procesa dalībnieki netiek informēti par prasības nodrošināšanas pieteikuma sēdi. Ja tas ir nepārprotami samērīgi un īpaši ja ar pieteikumu tiek pieprasīts strīdus tiesisko attiecību provizorisks noregulējums, tiesa vispirms var uz klausīt atbildētāju.

Tiesa var arī nodrošināt prasību, pamatojoties uz pieteikumu, pirms ir iesniegta prasība. Pieteikumā ir jānorāda iemesli, kāpēc prasība netiek iesniegta nekavējoties. Pieteikums ir jāiesniedz atbilstošajā tiesā saskaņā ar jurisdikcijas noteikumiem. Ja tiesa nodrošina prasību, pirms tā ir iesniegta, tiesa nosaka termiņu, kura laikā pieteicējam prasība ir jāiesniedz. Šis termiņš nedrīkst būt garāks par vienu mēnesi. Ja prasība netiek iesniegta noteiktajā termiņā, tiesa atceļ prasības nodrošināšanu.

Ja nepieciešams, tiesa var piemērot līdzekli prasības nodrošināšanai, ja attiecīgais īpašums atrodas tās jurisdikcijas teritorijā, pat ja prasība ir iesniegta un tai vajadzēja būt iesniegtai citā lgaunijas tiesā, ārvalstu tiesā vai šķīrējtiesā. Attiecībā uz īpašumu, kas ir reģistrēts publiskā reģistrā, prasības nodrošināšanas līdzekli var piemērot arī tā tiesā, kuras jurisdikcijas teritorijā atrodas reģistrs, un — kuģa gadījumā — tā tiesā, kuras piekritības teritorijā atrodas osta, kurā kuģis ir reģistrēts.

Tiesa var noteikt, ka prasības nodrošinājums vai nodrošinājuma turpināšana ir atkarīga no drošības nodrošināšanas, lai kompensētu par potenciāliem zaudējumiem, kas varētu rasties pretējai pusei un trešajai personai.

Tiesa nodrošina prasību, kas saistīta ar naudas prasījumu, tikai tādā gadījumā, ja nodrošinājuma apmērs ir vismaz 5 procenti no prasījuma summas, taču ne mazāks par 32 EUR un ne lielāks par 32 000 EUR. Ja prasības nodrošināšanai tiek pieprasīta atbildētāja aizturēšana vai aizliegums atbildētājam pamest dzīvesvietu, nodrošinājuma summai ir jābūt vismaz 3200 EUR, bet ne vairāk par 32 000 EUR.

Ja ir izpildīti nodrošinājuma pieprasīšanas priekšnosacījumi, tiesa tik un tā var atteikties pieprasīt nodrošinājuma noteikšanu pilnā apmērā vai daļēji vai norīkot maksājuma veikšanu pa daļām, ja nav pamatoti sagaidāms, ka pieteicējs varēs nodrošinājumu segt ekonomisku vai citu iemeslu dēļ un prasības nodrošinājuma nesegšanas rezultātā pieteicējam var rasties smagas sekas, vai ja nodrošinājuma pieprasīšana kāda cita iemesla dēļ nebūtu

taisnīga pret pieteicēju.

2.2 Galvenie noteikumi.

Tiesa pēc pieteicēja lūguma prasību var nodrošināt, ja ir iemesls uzskatīt, ka pretējā gadījumā tiesas sprieduma izpilde varētu būt apgrūtināta vai neiespējama. Ja ir zināms, ka tiesas sprieduma izpilde notiks ārpus Eiropas Savienības un izpilde netiek garantēta saskaņā ar starptautisku nolīgumu, tiek uzskatīts, ka gadījumā, ja prasība netiek nodrošināta, tiesas sprieduma izpilde var būt apgrūtināta vai neiespējama.

Lai nodrošinātu prasību, kuras pamatā ir monetārs prasījums pret atbildētāju, tiesa var provizoriski regulēt strīdus tiesiskās attiecības un īpaši priekšmeta izmantošanas veidu, ja tas ir nepieciešams, lai novērstu būtiskus bojājumus vai patvaļīgu darbību, vai kāda cita iemesla dēļ. Šādi var rīkoties neatkarīgi no tā, vai ir iemesls uzskatīt, ka, prasību nenodrošinot, tiesas sprieduma izpilde varētu būt apgrūtināta vai neiespējama. Laulības lietās, uzturlīdzekļu lietās, kā arī citās ģimenes lietās tiesa līdzekļus var piemērot arī pēc savas iniciatīvas.

Iespējams nodrošināt arī prasību, kurā ietilpst nākotnes vai nosacīts prasījums, vai arī iestādes prasību. Nosacīts prasījums netiek nodrošināts, ja uzskatāms, ka procesa laikā nosacījuma apstākļi neiestāsies.

Tiesa prasības nodrošināšanas līdzekli var piemērot arī saistībā ar tiesvedību vai šķīrējtiesas procedūrām, kas notiek ārvalstīs.

Prasības nodrošināšanas līdzekli izvēlas tā, lai tad, kad līdzeklis ir piemērots, tas atbildētāju apgrūtinātu vienīgi tādā apmērā, lai tas būtu saprātīgi, ņemot vērā pieteicēja likumiskās intereses un apstākļus. Nodrošinot prasību, kas saistīta ar monetāru prasījumu, ir jāņem vērā prasības vērtība. Lai nodrošinātu prasību, tiesa var vienlaicīgi piemērot vairākus līdzekļus.

Personas aizturēšanu vai aizliegumu personai pamest dzīvesvietu prasības nodrošināšanai var piemērot tikai tad, ja tas ir nepieciešams, lai nodrošinātu atbilstību tiesas spriedumam, un ja citi prasības nodrošināšanas līdzekļi būtu nepietiekami prasības nodrošināšanai, īpaši ja ir iemesls uzskatīt, ka persona dosies uz ārvalstīm vai nogādās savu īpašumu uz ārvalstīm. Personas aizturēšanu saskaņā ar tiesas nolēmumu organizē policija.

Personas aizturēšanu vai aizliegumu personai pamest dzīvesvietu var piemērot, lai nodrošinātu īpašumtiesību prasījumu, tikai tādā gadījumā, ja prasības vērtība pārsniedz 32 000 EUR.

Ja tiesa ar nolēmumu par tādas prasības nodrošinājumu, kas ietver monetāru prasījumu, vai ar nolēmumu par prasības nodrošinājumu piemēro aizturēšanu vai aizliegumu personai pamest dzīvesvietu, tiesa nosaka naudas summu, kas jāiemaksā šim nolūkam paredzētā bankas kontā vai par kuru ir jāiesniedz bankas nodrošinājums. Kad nauda ir samaksāta vai ir iesniegts nodrošinājums, nolēmuma par prasības nodrošinājumu izpilde tiek izbeigta. Šādos gadījumos, pamatojoties uz atbildētāja pieteikumu, tiesa atceļ piemēroto prasības nodrošinājuma līdzekli un aizvieto to ar naudas summu vai bankas garantiju.

Provizorisku tiesisko aizsardzību procesā var piemērot saskaņā ar pieteikumu tikai tiesību aktos noteiktajos gadījumos. Ja lietā saskaņā ar pieteikumu var piemērot tiesību aktos noteiktu provizorisku tiesisko aizsardzību, tas tiek darīts vienīgi tad, ja tas ir nepieciešams, lai saglabātu esošas situācijas vai statusa pagaidu regulējumu, ja vien tiesību aktos nav noteikts citādi. Ja tiesību aktos nav noteikts citādi, uz provizorisku tiesisko aizsardzību attiecas noteikumi par prasības nodrošināšanu. Ja procesu var uzsākt vienīgi uz pieteikuma pamata, tiesa var piemērot provizorisku tiesisko aizsardzību un atcelt vai grozīt nolēmumu par provizorisku tiesisko aizsardzību vienīgi uz pieteikuma pamata, ja vien tiesību aktos nav noteikts citādi.

3 Šādu pasākumu priekšmets un būtība?

3.1 Pret kāda veida īpašumu šādus pasākumus var vērst?

Atkarībā no līdzekļa būtības un mērķa līdzekļus var piemērot gan kustamai mantai, gan nekustamam īpašumam, tostarp naudai, kā arī kuģiem un lidaparātiem.

3.2 Kādas ir šādu pasākumu sekas?

- Īpašuma izņemšana

Īpašuma izņemšanas gadījumā atbildētājs īpašumu nevar atsavināt. Papildus citas kustamās mantas, izņemot kuģa, kas ir reģistrēts kuģu reģistrā, vai lidaparāta, kas reģistrēts civilās aviācijas lidaparātu reģistrā, izņemšanai tiek izveidotas izņemšanas nodrošinājuma tiesības.

Ja tiek izņemts nekustamais īpašums vai reģistrēta kustamā manta, vai cits objekts, zemesgrāmatā vai citā reģistrā ir jāizdara ieraksts par īpašuma atsavināšanas aizliegumu par labu pieteicējam, pamatojoties uz pieteicēja pieteikumu un nolēmumu par prasības nodrošinājumu. Pēc pieteicēja pieprasījuma tiesa nodod nolēmumu, lai reģistrā patstāvīgi tiktu izdarīts ieraksts par aizliegumu.

Ja priekšmeta vērtība varētu būtiski kristies vai ja priekšmeta uzglabāšana ir saistīta ar nesamērīgām izmaksām, pamatojoties uz pieteicēja vai atbildētāja pieteikumu, tiesa var norīkot izņemta priekšmeta pārdošanu un iemaksāt pārdošanas ieņēmumus šim nolūkam paredzētā bankas kontā.

Īpašuma izņemšanu organizē tiesu izpildītājs. Tiesu izpildītājs pārņem priekšmetu savā uzraudzībā uz tās personas pieteikuma pamata, kura ir iesniegusi pieteikumu par prasības nodrošināšanu. Šādos gadījumos tiesu izpildītājs aizliedz daļēji vai pilnībā izmantot priekšmetu un var izdot rīkojumus attiecībā uz priekšmetu, tostarp organizēt priekšmeta uzglabāšanu.

- **Ķīla**

Ja tiesību aktos nav noteikts citādi, ķīlas uzlikšana nekustamam īpašumam, kuģim, kas ir reģistrēts kuģu reģistrā, vai lidaparātam, kas reģistrēts civilās aviācijas lidaparātu reģistrā, piešķir personai, kura pieprasījusi prasības nodrošināšanu, tādas pašas tiesības attiecībā uz citām tiesībām, ar ko priekšmets ir apgrūtināts, kā tās, kas ar ķīlu vai jūras ķīlu tiek piešķirtas ķīlas devējam, vai tās, kas tiek piešķirtas galvotājam ar reģistrētu nodrošinājumu.

Ķīlas summa ir nodrošinātā prasījuma summa, kas ir norādīta zemesgrāmatā, kuģu reģistrā vai civilās aviācijas lidaparātu reģistrā. Ja pamatprasības apmērs ir mazāks par 640 EUR, ķīlu nevar izveidot, ja prasības nodrošināšanai ir iespējams piemērot citus līdzekļus, kas nav tik lielā mērā saistīti ar zaudējumiem atbildētājam.

Ķīla tiek nostiprināta zemesgrāmatā, kuģu reģistrā vai civilās aviācijas lidaparātu reģistrā par labu pieteicējam, pamatojoties uz pieteicēja pieteikumu un nolēmumu par prasības nodrošināšanu. Pēc pieteicēja pieprasījuma tiesa nodod nolēmumu, lai reģistrā patstāvīgi tiktu izdarīts ieraksts par ķīlu. Ķīla ir izveidota, kad tā ir ierakstīta reģistrā.

Piemērojot ķīlu kuģim vai lidaparātam, tiesu izpildītājs pārņem kuģi vai lidaparātu savā uzraudzībā uz tās personas pieteikuma pamata, kura ir pieprasījusi prasības nodrošināšanu. Šādos gadījumos tiesu izpildītājs aizliedz daļēji vai pilnībā izmantot kuģi un var izdot citus rīkojumus attiecībā uz kuģi.

- **Aizliegums pamest dzīvesvietu**

Aizliegums pamest dzīvesvietu uzliek attiecīgajai personai aizliegumu bez tiesas atļaujas pamest savu dzīvesvietu uz laiku, kas pārsniedz divdesmit četras stundas. Lai piemērotu aizliegumu pamest dzīvesvietu, tiesa uzaicina atbildētāju, ja atbildētājs ir fiziska persona, vai atbildētāja pārvaldes orgāna locekli, ja atbildētājs ir juridiska persona, ierasties tiesā un saņemt atbildētāja parakstu par minētā aizlieguma ievērošanu.

3.3 Cik ilgi šādi pasākumi ir spēkā?

Ja tiesa ar nolēmumu par tādas prasības nodrošinājumu, kas ietver monetāru prasījumu, vai ar nolēmumu par prasības nodrošinājumu piemēro aizturēšanu vai aizliegumu personai pamest dzīvesvietu, tiesa nosaka naudas summu, kas jāiemaksā šim nolūkam paredzētā bankas kontā vai par kuru jāiesniedz bankas nodrošinājums. Kad nauda ir iemaksāta vai ir iesniegts nodrošinājums, nolēmuma par prasības nodrošinājumu izpilde tiek izbeigta.

Pēc puses pieprasījuma tiesa ar nolēmumu var aizvietot vienu prasības nodrošinājuma līdzekli ar citu.

Ja ķīla tiek uzlikta vairākiem nekustamiem īpašumiem, kuģiem vai lidaparātiem, tiesa nolēmumā par prasības nodrošināšanu par katru apgrūtināto priekšmetu norāda naudas summu, kas jāiemaksā šim nolūkam paredzētā bankas kontā vai par kuru jāiesniedz bankas garantija. Kad nauda ir iemaksāta vai ir iesniegts nodrošinājums, prasības nodrošinājums tiek atcelts. Ja prasības nodrošinājums tiek atcelts vai tiek aizvietots, nekustamā īpašuma, kuģa vai lidaparāta īpašnieks kļūst par ķīlas īpašnieku. Pēc īpašnieka pieprasījuma ķīla tiek dzēsta no

zemesgrāmatas, kuģu reģistra vai civilās aviācijas lidaparātu reģistra, pamatojoties uz nolēmumu par prasības nodrošinājuma atcelšanu.

Tiesa pēc puses pieprasījuma var atcelt prasības nodrošināšanu, ja ir mainījušies apstākļi un īpaši ja pārstāj eksistēt cēlonis, kura dēļ prasība ir jānodrošina, vai ja ir sniegts nodrošinājums, vai arī citu tiesību aktos noteiktu iemeslu dēļ. Prasības beznaudas nodrošinājumu var atcelt vai grozīt, aizvietojot to ar monetāru maksājumu, vienīgi ar pieteicēja piekrišanu vai pamatota iemesla dēļ.

Tiesa ar spriedumu atceļ prasības nodrošināšanu, ja prasība nav apmierināta, vai ar nolēmumu, ja prasība tiek noraidīta vai process lietā tiek izbeigts. Tiesa atceļ prasības nodrošinājumu arī tad, ja lēmums par prasības nodrošinājumu jau ir pieņemts citā tiesā, ja vien tiesību aktos nav noteikts citādi.

Laulības lietās, uzturlīdzekļu lietās, kā arī citās ģimenes lietās tiesa pēc savas iniciatīvas var grozīt vai anulēt nolēmumu par prasības nodrošināšanu.

4 Vai pasākumu var pārsūdzēt?

Puse var apstrīdēt nolēmumu, ar ko aprīnķa tiesa vai apgabaltiesa prasību nodrošina, aizvieto vienu prasības nodrošināšanas līdzekli ar citu vai atceļ prasības nodrošinājumu. Apgabaltiesas pieņemtu nolēmumu par apelācijas sūdzību pret aprīnķa tiesas nolēmumu var pārsūdzēt Augstākajā tiesā (*Riigikohus*) tikai tādā gadījumā, ja nodrošinātās prasības vērtība pārsniedz 100 000 EUR vai ja personai kā nodrošinājuma līdzeklis ir piemērota aizturēšana vai aizliegums pamest dzīvesvietu.

Nolēmumus par provizorisko tiesisko aizsardzību var pārsūdzēt. Apgabaltiesas pieņemtus nolēmumus par šādām apelācijas sūdzībām nevar pārsūdzēt Augstākajā tiesā, ja vien tiesību aktos nav noteikts citādk.

■ Lapa atjaunināta: 22/02/2024

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.